

Europower

Fornybar regjering

Regjeringen Stoltenberg gikk høyt ut med løfter om satsing miljø og fornybar energi da den gikk på sin andre runde i regjeringskvartalet. Fallhøyden er imidlertid også blitt tilsvarende høy. Etter de siste ukenes kunningsringer har tilliten nådd et bunnivå for mange.

Allerede ved presentasjon av statsbudsjettet for 2010 i høst, ble det klart at regjeringen ikke ville bli i stand til å nå målet om 3 TWh vindkraft innen utgangen av 2010. Selv om det ble presisert at vindkraft ville forbli et prioritert område i inneværende år, nøyde myndighetsoppnevnte Enova seg med å dele ut litt over halvparten av de avsatte midlene til vindkraftstøtte ved siste tildelingsrunde. Reaksjonen lot ikke vente på seg.

Regjeringen klarte heller ikke å etterleve lovnadene om et fullskala rensesanlegg for CO2 på Mongstad innen 2012. Den nye omtalte månelandingen til Jens er nå utsatt til 2014 og samtidig blitt om-døpt til krasjlanding. Vi kan stille oss i køen av de som nå har liten tro på at rensesanlegget kommer på plass i 2014.

Regjeringen holder tilbake investeringer og det gjør de også når det gjelder å klargjøre kapitalstatusjonen for Statkraft, Europas største kraftselskap inne fornybar energi. Etter 14 måneder er det fortsatt ikke kommet noen avklaring eller signaler fra Næringsdepartementet. Det er underlig å høre at næringsminister Trond Giske sier at det ikke får betydning for selskapet om de må vente litt på kapitalavklaringen. Allerede nå har den uavklarte kapitalstatusjonen medført at Statkraft må droppe planlagt prosjekter. Et av prosjektene Statkraft har trukket seg fra er storsatsningen på bølgekraft i Skottland. Det kaller jeg solid fornybarsatsing.

Til slutt minner jeg bare om stormen rundt regjeringen da biodiesel-saken var på sitt høyeste før jul. Det er jammen godt at det ikke er valgår i år. Det kunne blitt smertefullt for Jens og hans kvinner og menn.

Utgivert: Europower AS
 Ansvarlig redaktør: Mona Adolfsen
 Produksjon: Curt Johnson
 Abonnement- og annonsesekretær:
 avis@europower.com

Trykkested: Dagblad-Trykk
 Redaksjonen avsluttet: 19. Mai 2010
 Neste utgivelse: 11. juni
 Materieltfrist: 7. juni

GJESTEKOMMENTAR

To investorer: Et vannkraftanlegg krever to investorer: den som investerer penger og den som investerer sin natur, skriver artikkelforfatteren. Bildet er fra det utbygde Alta-vassdraget. Foto: Lars Magnus Günther.

Vannkraft krever natur

Det skal bygges mer ny vannkraft i Norge de nærmeste ti år enn vi har sett på lenge.

Det er mange drivere bak økt vannkraftbygging: stigende kraftpriser, seriffikamarked fra 2012, EUs fornybardirektiv og den brede klimapolitikken kan nevnes. Mer vannkraft krever at mer natur tas i bruk, og selv om et moderne vannkraftanlegg er vesentlig mer skånsomt mot natur og miljø enn eldre kraftanlegg, fører all vannkraftbygging til inngrep i naturen. Ikke bare kraftprisene, men også prisen på ubørt natur har økt. Rike byfolk kjøper store fjellområder til titalls millioner, staten verner stadig mer, og tapet av det biologiske mangfoldet skal stanses.

Lokal motstand

Store naturinngrep skaper økende lokal motstand. Kommune-Norge har i all tid stått sentralt i norsk vannkraft-historie. Men det mange synes å ha tapt av syne er at det må skilles mellom de kommuner som er utbyggere (og som eier kraftverkene) og vertskommuner (som gir avkall på sine naturrikdommer). Det er et kjennetegn ved norsk vannkraft at kommunene ikke tar i bruk sin egen natur ved kraftbygging: Mens det gjennomgående er de store bykommunene og noen fylkeskommuner som eier kraftforetakene (ved siden av

staten), er det de små distriktskommuner som råder over naturressene, og som er blitt bygget ut. Historisk har norsk vannkraftbygging bygget på en samfunnskontrakt mellom storsamfunnet og de berørte lokalsamfunn. For de distrikter som avstår sine verdifulle naturressurser til deknning av storsamfunnets energibehov, vil graden av naturinngrep sammenholdt med mulige lokale fordeler av en utbygging, fortsatt være bestemmende for om en utbygging anses ønskelig.

Sentralt i vårt vannkraft-regime har vært de skatte- og konsesjonsordninger som tilgodesei vertskommunene: Et realistisk vederlag for at disse kommuner ble tvunget til å avgi de verdier som lå i kraftkildene, som Høyesterett uttrykte det i Sira-Kvinnsaken i 1978. Men kommunene kan ikke legge dette til grunn for fremtidige utbygginger: Etter vannressurssloven mottar de berørte lokalsamfunn ingen konsesjonsinntekter. Grundereskatten går til staten, og kommunenes naturressurskatt har stått stille siden 1997 på 1,1 øre/kWh, og har i dag en redusert realverdi på 400 millioner kroner. Kommunenes viktigste inntektskilde, eiendomsskatten, har siden 2003 vært frosset til en antatt omsetningsverdi på kr 2,35/kWh, og er dermed blitt en fast lønnsomhetsuavhengig avgift, stikk i strid med Stortingets hovedsiktet mål med

Stein Erik Stinessen
 Sekretær i Landsmannslutninga av Vasskraftkom-munar og Advokt ved Høyesterett

kraftskatterefor men om at «Eiendomsskattegrunnlaget for kraftproduksjonsanlegg skal være markedsverdien på anlegget» if Statsbudsjettet 2004. Markedsverdien i dag antas å ligge mellom 3-4 kr/kWh (Elkems anlegg ble i fjor solgt for rundt 4 kr/kWh).

To investorer

Et vannkraftanlegg krever to investorer: den som investerer penger og den som investerer sin natur. Dagens hovedutfordring vil være å sørge for at den kommunen som skal stille sin naturkapital til disposisjon for evigvarende inngrep, ser seg tjent med det. Dagens vannkraftregime slik det er for vertskommuner, legger ikke til rette for det.

Mer enn 170 kommuner med gjenværende vannkraftpotensial har bedt Regjeringen om å fjerne begrensningen om eiendomsskatten slik at den samsvarer med Stortingets hovedsiktet mål om å gienspeile de reelle omsetningsverdier, og slik at den kommunen som investerer sin naturkapital får en varig fordel. Uten dette snarlige grepet vil det kunne spøke for fornybarpolitikken fremover, fordi «vedkommende distrikt» vil kunne mene at «utbygging ikke er ønskelig». De berørte lokalsamfunn har både en historisk rett til og et legitimt krav på «et realistisk vederlag» for å avgi de verdier som ligger i kraftkildene.

Europower vil gjerne høre meninger og reaksjoner fra sine lesere. Brev til redaksjonen må inneholde skribentens

navn, adresse og telefonnummer.
 Faks: 22 00 12 75.
 Epost: news@europower.com.

Post: Christian Krohgs gt 16,
 Postboks 1182 Sentrum, NO-0107 Oslo,
 Norge.